

постави, підвищення інтересу до занять фізичною культурою є фітбол-аеробіка, яка володіє можливістю комплексного впливу на фізичний стан і рівень здоров'я школярів різного віку. Фітбол-аеробіка, будучи інноваційним видом оздоровчої фізичної культури, володіє специфічними особливостями, великою різноманітністю засобів і має можливість багатофункціонального їх використання з метою оздоровчого впливу на організм учнів, віднесених до спеціальної медичної групи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Олександра Дмитрівна Дубогай, Анатолій Васильович Цьось, Марина Василівна Євтушок. – Луцьк : Східно-Європ. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276с.
2. Каинов А.Н. Система работы с учащимися специальных медицинских групп: рекомендации, планирование, программы. / А.Н. Каинов, И.Ю. Шалаева – Волгоград: Учитель, 2009. – 185 с.
3. Конердинг М.А. Упражнения с гимнастическим мячом / М.А. Конердинг, А. Седельмейер. – СПб. : ПасТер, 2001. – 26 с.
4. Потапчук А.А. Фитболы: использование в практике лечебной и адаптивной физической культуры / А.А. Потапчук // Адаптивная физическая-культура. – № 1. – 2002. – С. 28-32.
5. Сайкина Е. Г. Фитбол-аэробика и классификация её упражнений / Е. Г. Сайкина // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 7. – С. 43-46.
6. Сайкина Е.Г. Программа по фитбол-аэробике для детей дошкольного и младшего школьного возраста «Танцы на мячах». / Е.Г Сайкина, С.В. Кузьмина. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2006. – 31 с.

УДК: 378.013

Башавець Н. А.

Одеський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ПРОБЛЕМА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядається проблема самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності, оскільки сучасна система освіти потребує нової генерації педагогів, які є конкурентоздатними та мобільними. Впровадження у навчальний процес інноваційних технологій (інформаційних, оздоровчих, здоров'язберезувальних, рекреаційних тощо), перехід на європейську систему освіти вносять суттєві зміни і корективи у зміст професійної діяльності викладачів фізичного виховання. Підвищення вимог до педагогів вищої школи відповідно до світових стандартів орієнтує на неперервну освіту, зокрема на самовдосконалення, самоосвіту та самовиховання.

Ключові слова: викладач фізичного виховання, професійна діяльність, самовдосконалення, самоосвіта, самовиховання, конкурентоздатність та мобільність.

Башавець Н.А. Проблема самосовершенствования преподавателей физического воспитания в процессе профессиональной деятельности. В статье рассматривается проблема самосовершенствования преподавателей физического воспитания в процессе профессиональной деятельности, поскольку современная система образования требует нового поколения педагогов, которые являются конкурентоспособными и мобильными. Внедрение в учебный процесс инновационных технологий (информационных, оздоровительных, здоровье сберегающих, рекреационных и т.д.), переход на европейскую систему образования вносят существенные изменения и коррективы в содержание профессиональной деятельности преподавателей физического воспитания. Повышение требований к педагогам высшей школы в соответствии с мировыми стандартами ориентирует на непрерывное образование, в том числе на самосовершенствование, самообразование и самовоспитание.

Ключевые слова: преподаватель физического воспитания, профессиональная деятельность, самосовершенствование, самообразование, самовоспитание, конкурентоспособность и мобильность.

N.A. Bashavets The problem of self-improvement of physical education teachers in the professional activity. The problem of self-improvement of physical education teachers in the professional activity is considered in the article, as a modern educational system needs a new generation of teachers who are competitive and mobile at national and international levels. Implementation of innovative technologies into the learning process (informational, health, recreational, etc.), the transition to the European system of education make significant changes and adjustments in the content of professional activity of physical education teachers. Increasing of requirements for high school teachers in accordance with international standards

focuses on continuous education, particularly for self-improvement, self-education and self-training. Initial conceptual provisions for self-improvement of teachers are described in the Law of Ukraine "About Higher Education" (2014), National Strategy of the Development of Education in Ukraine for 2012 - 2021 years. In these documents it is noted that modern education is needed in teachers who are capable for continuous updating of professional knowledge and skills, content, tools, methods and forms of professional activity. The process of self-improvement teachers of physical education teachers in the course of professional activity should be based on methodological approaches such as aksiological, subjective, acmeological, competence, andragogical. Summarizing the approaches of scientists "self-improvement of physical education teachers in the professional activity" is defined as the purposeful process of improving of own professional activity by targeting on continuous improvement of theoretical, scientific, technical, organizational, verbal, physical, creative and searching for the preparation of classes.

Key words: *physical education teacher, professional activity, self-improvement, self-education, self-training, competitiveness and mobility.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Проблема самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності є актуальною, оскільки сучасна система освіти потребує нової генерації педагогів, які є конкурентоздатними та мобільними. Впровадження у навчальний процес інноваційних технологій (інформаційних, оздоровчих, здоров'язбережувальних, рекреаційних тощо), перехід на європейську систему освіти вносять суттєві зміни і корективи у зміст професійної діяльності викладачів фізичного виховання. Підвищення вимог до педагогів вищої школи відповідно до світових стандартів орієнтує на неперервну освіту, зокрема на самовдосконалення, самоосвіту та самовиховання.

Вихідні концептуальні положення щодо самовдосконалення викладачів відображено у Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. У цих документах наголошується на тому, що сучасній освіті потрібний викладач, здатний до неперервного оновлення професійних знань, умінь та навичок, змісту, засобів, способів, методів та форм організації професійної діяльності, враховуючи сучасну гуманізацію, демократизацію, інтелектуалізацію та інтенсифікацію навчально-виховного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему самовдосконалення викладачів у процесі професійної діяльності досліджували Н. Кічук, З. Курлянд, О. Кучерявий, Т. Осипова, В. Сластьонін, Л. Сущенко, Р. Хмелюк та ін. Основними напрямками цього процесу ними визначається комплекс методологічних, педагогічних, методичних проблем, що розв'язуються через удосконалення практичної діяльності, яка спрямована на підвищення рівня власного професіоналізму.

Проблему самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності детально вивчала О. Павлюк, яка зазначила, що цей процес «вимагає постійного оновлення знань, підвищення рівня педагогічного спілкування, вдосконалення власних фізичних можливостей та вміння застосовувати інформаційні технології» з метою поліпшення власних професійних якостей, а саме поняття «самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності» - як самостійний процес покращення професійно значущих складників діяльності, орієнтованих у напрямі «Я-ідеальне професійне» (уявлення про професійні якості і властивості, якими повинен володіти викладач, орієнтуючись на професійні вимоги), основними науковими підходами цього феномену є: акмеологічний, андрагогічний, діяльнісний, особистісно-орієнтований [1; 2].

А. Сват'єв вивчаючи специфіку діяльності майбутнього тренера-викладача зазначає про важливість їх багатoproфільної безперервної підготовки: від неповної вищої професійно-орієнтованої освіти через загальну вищу фізкультурно-педагогічну освіту до спеціальної вищої професійно-педагогічної підготовки, орієнтованої на науково-дослідну і науково-педагогічну діяльність, де кожен освітній рівень забезпечує певний рівень професійно-практичної діяльності фахівця: від інструктора дитячого садка і школи, тренера шкільної секції або тренера груп початкової підготовки ДЮСШ до тренера-дослідника та викладача нових технологій [3].

Метою роботи – є аналіз процесу самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності, а **завданням** - пошук наукових підходів до їх самовдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на достатньо великий обсяг досліджень, проблема самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності дотепер недостатньо вивчена в теоретичному й у практичному аспектах. Аналіз наукових студій, присвячених порушеному питанню, дає підстави констатувати низку суперечностей, зокрема між:

– соціальними потребами у висококваліфікованих викладачах фізичного виховання і недостатнім рівнем усвідомлення важливості самовдосконалення (несформованість смислотвірних мотивів безперервного професійного самовдосконалення);

– потребою у самовдосконаленні викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності та неопрацьованістю шляхів її формування тощо.

Процес самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності є феноменом, у

якому на суб'єктивному рівні відображено уявлення про нормативні цілі, способи здійснення і перетворення власної професійної діяльності; їхні ціннісні настанови, що виявляють ставлення до цієї діяльності; практичні дії, означені уявлення і цінності відтворюються в процесі фахової діяльності. Безумовно, на потребу у самовдосконаленні викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності впливає ступінь задоволеності професійним вибором, відповідно чим вищий ступінь задоволеності професійним вибором тим більша потреба у самовдосконаленні. О. Павлюк на підставі аналізу професійної діяльності викладачів фізичного виховання визначено складники їх самовдосконалення у процесі професійної діяльності, до яких належать теоретико-методична обізнаність, педагогічне спілкування, фізичне самовдосконалення та комп'ютерна грамотність [1;2].

Процес самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності має інтегративний характер, що визначає необхідність розгляду та обґрунтування цього феномену на теоретичному, практичному та методологічному рівнях.

Теоретичний рівень дослідження відображає ідеї, концепції, положення та висновки, що стосуються: загальнотеоретичних проблем самонавчання та самовиховання, потрактованих у працях філософів, педагогів, психологів (І. Бех, А. Кузьмінський, В. Сластьонін, О. Сухомлинська та ін.); передумов технологізації навчання (В. Беспалько, В. Горашук, Л. Сущенко); особливостей організації навчання дорослих у системі неперервної освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, Н. Нічкало тощо), без яких неможливо зрозуміти сутність феномену, що вивчається, а також наукове обґрунтування побудови моделі самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності.

Практичний рівень зумовлює експериментальну перевірку ефективності запропонованої моделі самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності; сукупність педагогічних принципів, чинників, умов, засобів, форм і методів цілеспрямовано діють на компоненти цього процесу, що дозволяє досягати заздалегідь запланованого результату завдяки наявності блоку корекції.

Методологічний рівень відображає взаємозв'язок і взаємодію наукових підходів до самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності, зокрема: аксіологічний, суб'єктивний, акмеологічний, компетентнісний, андрагогічний підходи.

Для аксіологічного підходу характерне те, що цінності є складним соціально-психологічним утворенням, у якому поєднуються цільова і мотиваційна спрямованість орієнтацій щодо самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності, відбувається активізація ціннісно-сислової сфери та самоорганізація власної навчально-пізнавальної діяльності. Отже, аксіологічний підхід уможливорює цінності як основу регуляції професійної діяльності, прийняття рішень у ситуаціях вибору, дає змогу аналізувати процес формування системи знань, умінь, навичок через ціннісне ставлення викладача до вдосконалення змісту і результатів власної діяльності, професійних ролей і позицій. Для суб'єктивного підходу характерна здатність викладача виокремлювати своє Я-професійне, протиставляти себе як суб'єкта об'єктам свого впливу, рефлексувати свої дії і думки, віднаходити оригінальне та креативне у різних видах педагогічної діяльності. Суб'єктивний смисл самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності вимагає від них активності, здатності керувати, регулювати свою поведінку і дії. У своїх діях викладачі мають проявляти активність, ініціативність, творчість. Саморегуляція є вольовим виявом особистості і розкриває сутність таких професійних якостей, як ініціативність, самостійність і відповідальність.

Для акмеологічного підходу характерна спрямованість на вдосконалення і корекцію власної професійної діяльності. Цей підхід забезпечує керування індивідуально-професійним розвитком викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності, орієнтує їх на постійне самовдосконалення і здатність до самореалізації, саморегуляції і самоорганізації. Отже, цей підхід забезпечує розвиток особистості викладача через інтеграцію процесів професійного самовиховання, саморозвитку та соціалізації.

Для компетентнісного підходу характерне усвідомлення викладачем своїх спонукань до самовдосконалення у процесі професійної діяльності, прагнень і ціннісних орієнтацій, мотивів, уявлень про свої професійні ролі; аналіз та оцінку своїх професійних якостей, знань, умінь та навичок; регулювання на цій основі свого саморозвитку і власної діяльності. У якості ключових компетенцій можна визначити здатності викладача фізичного виховання працювати з іншими; удосконалювати свої знання, освоювати новітні технології, фізично самовдосконалюватися тощо. Тому основне призначення компетентнісного підходу полягає у створенні умов для самоорганізації викладачем своєї діяльності, розвитку власних творчих можливостей.

Андрагогічний підхід розкриває закономірності, психолого-педагогічні фактори ефективного навчання дорослих. Андрагогіка як наука, яка досліджує проблеми освіти, самоосвіти і виховання дорослих через аналіз змісту, форм, методів і засобів навчання дорослих людей. Отже, цей підхід передбачає постійний професійний розвиток викладача як суб'єкта діяльності впродовж усього життя. Зазначені результати наголошують, що характеризовані методологічні підходи є орієнтирами дослідження проблем самонавчання та самовиховання, уможливають всебічне і системне вивчення основних компонентів цього процесу. Результати аналізу сучасних методологічних підходів свідчать про їхні значні пошукові можливості у вивченні та розширенні теорії і вдосконаленні практики самонавчання та самовиховання.

Отже, самовдосконалення викладачів фізичного виховання у професійній діяльності забезпечує їх активну діяльність, високу мотивацію, спрямованість на створення належних умов для постійної самоосвіти, розвитку дослідницьких здібностей, які сприяють підвищенню фахової майстерності, досягненню найвищого рівня творчості та самореалізації. Відтак, ми доходимо висновку, що «самовдосконалення викладачів фізичного виховання у процесі професійної діяльності» - це цілеспрямований процес покращення власної професійної діяльності через орієнтування на удосконалення теоретичної, науково-методичної, організаційної, мовної, рухової, творчо-пошукової підготовки до проведення занять.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК ми вбачаємо в вивченні перспективних шляхів вдосконалення сучасної системи викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Pavlyuk O. Approaches determinare profesionales auto-lenimentus in area docendi / OS Pavlyuk // Modern technologiae rerum nuntiorumque cognitionis et eget portitor doctrina modos in disciplina: methodorum sive theoria, probatio vero spem, problem: Coll. scientific libellis. - Ball, 2012. - Vol. XXX - S. LVI - LXI.

2. Pavlyuk O. Self facultas physica educatio in exercentes navitatem professionalem: scientific viasque / O. Pavlyuk. - Khmel'nitsky: ade, 2014. -XXVlp.

3. Svatyev VULGATE Russian experientia in futurorum carrucis ad professionem / AV Svatyev // Pedagogical Sciences Volume XCVI 'MMXI - S.180-187.

УДК: 796.071.4:378.14:796.5

Безкоровайна Л. В., Стан О. С.
Запорізький національний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА

У статті здійснений аналіз проблеми та основних тлумачень щодо професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у педагогічній теорії та практиці. Обґрунтовано актуальність дослідження, з'ясовано особливості тлумачень фундаментальних понять з обраної теми. Класифіковано у групи, схарактеризовано та обґрунтовано базові поняття дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства. Наведено висновки та перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: «професійна підготовка», «майбутній фахівець з туризмознавства», «туризмознавство», «туризм», «туристика».

Безкоровайная Л.В., Стан О.С. Теоретические аспекты изучения профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмозведению. В статье осуществлен анализ проблемы, а также основных понятий, касающихся профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмозведению в отечественной и зарубежной педагогической теории и практике. Обоснована актуальность и своевременность исследования, а также выявлены особенности трактования основных понятий по изучаемой теме. Классифицированы в группы, охарактеризованы и обоснованы базовые понятия исследования профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмозведению, сделаны соответствующие выводы и определены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: «профессиональная подготовка», «будущий специалист по туризмозведению», «туризмозведение», «туризм», «туристика».

Beskorovaynaya L.V., Stan O.S. Theoretical aspects research of the professional training of future masters in tourism. The authors analyzes the problem and the basic interpretation of the training of future masters in the field of tourism in domestic and foreign educational theory and practice. Based on the theoretical analysis of the literature on tourism proved the relevance and timeliness of the study. It was also analyzed that over the years, many scientists have studied tourism as a complex social and economic phenomenon. Various aspects of tourism studied geographers, historians, economists, teachers, doctors, specialists from other sciences. Has published many scientific articles and books on tourism. But today there is no name of science tourism. This was the impetus for the study. It was identified the important concepts that are related to training of future masters in tourism. The author has analyzed and proposed to the basic concepts of tourism. The authors considers that tourism is multidisciplinary, multifactorial phenomenon that links concepts such as: infrastructure, hospitality, quality tourism product and the environment, training, transport services, security of tourists. Also the article identified conclusions and prospects for further research of the professional training of future masters in tourism.

Key words: professional training, tourism, future masters in tourism studies.

Вступ. Нині туризм є одним із найприбутковіших видів бізнесу у світі. За даними Всесвітньої туристської організації (ЮНВТО), цей вид діяльності використовує приблизно 7% світового капіталу, на туризм припадає 11% світових споживчих витрат і з усіх податкових надходжень на сферу туризму припадає 5% [13]. Ці цифри характеризують економічну ефективність функціонування індустрії туризму. Як свідчить теоретичний аналіз, розвиток туризму